

Nagyvárad Estilap

Főszerkesztő: MARTON MANÓ

Kiadóhivatal: Hegedűs Hirlapiroda
Szerkesztőség: Károly herceg (Szilágyi Dező)-utca 6.

Felelős szerkesztő: KATONA BÉLA

A nagyváradai ügyvédjelöltek memoranduma az ügyvédszövetség előtt

Megírta az Estilap, hogy a nagyváradai ügyvédjelöltek — országos akció kapcsán — tiltakoztak az új ügyvédi rendtartás ellen, amely az erdélyi ügyvédvizsgát lényegesen megszigorította. Ekkor, amikor a regátban a jelöltek még ma is vizsga nélkül esznek ügyvédek. A nagyváradai kolozsvári, temesvári, marosvásárhelyi és csernovici ügyvédjelöltek közös memorandumba foglalták sérelmeiket s a memorandumot küldöttség vitte Dobrescuhoz, a bukaresti ügyvédszövetség elnökéhez. A küldöttségnek, amelyben a váradiaikat Major Miklós dr képviselte, Dobrescu kijelentette, hogy megerősíti az erdélyi ügyvédjelöltek kívánságait és az országos ügyvédszövetség állandó választmányára elé fogja terjeszteni.

A mai zürichi nyitás

BERLIN ... 123— PRAGA ... 153250
NEWYORK ... 51650 BUDAPEST ... 7275
LONDON ... 2511— BUKAREST ... 245—
PARIS ... 258625 BÉCS ... 7280

Országos zionista értekezletek Nagyváradon

Marosvásárhelyen lesz az idei kongresszus.

A Zsidó Nemzeti Szövetség vasárnap és hétfőn fontos ülést tartott Váradon. Vasárnap a Lömann Akkó igazgatósága tartott ülést és az új direktórium székhelyévé Aradot állapította meg. Innen fogják irányítani az erdélyi falu minden ügyét.

Hétfőn a Zsidó Nemzeti Szövetség nagy intéző bizottsága tartotta szokásos évi ülését. Az értekezlet elfogadta az Anghelescu-féle iskolajavaslat elleni tiltakozó határozatot. Az értekezlet felhívást intézett Erdély zsidóságához, minden zsidó szervezethez, hogy járuljanak hozzá a Zsidó Jogvédő iroda újból való felállításához.

Ezután a Palesztina hivatal ügyeit tárgyalták, majd elhatározták, hogy az idei országos kongresszust Marosvásárhelyen tartják meg.

Románia hajlandó azonnal megkötni a kereskedelmi szerződést Magyarországgal

Bukarestből jelenti a Rador: Az ipari és kereskedelmi miniszter a Magyarországból visszaérkezett román delegáció jelentése alapján, felkérte a külügyminisztert, közölje a magyar kormányval, hogy Románia hajlandó azonnal megkezdeni a két ország kereskedelmi szerződésének végleges és sürgős megkötésére irányuló tárgyalásokat.

A román kormány egyúttal közölni kívánja a magyar kormányval azt is, hogy lényegesen megkönnyítené a szerződés megkötését, ha már most megengedné a petroleum importját a jelenlegi bevételi tarifa alapján.

Letartóztatták Beniczky Ödön volt magyar belügyminisztert

Eljárás indult a budapesti Az Ujság ellen

Lapunk más helyén közöljük Beniczky Ödön volt magyar belügyminiszternek a Somogyi-Bacsó meggyilkolása ügyében tett szennázciós vallomását.

Lapunk zártakori jelenti a Rador budapesti szikratávirat alapján, hogy

a budapesti államrendőrség ma letartóztatta Beniczky Ödön volt magyar belügyminisztert, akit hivatalos titok megsértésével és Horthy kormányzó elleni sértéssel vádolnak.

A volt belügyminiszter felhatalmazást nyert, hogy a hadbírótság előtt közölje

azokat az adatokat, amelyek Somogyi Béla és Bacsó Béla meggyilkolása ügyében tudomására jutottak.

A vallomás megtörténte után Beniczky az ügyre vonatkozó összes feljegyzéseit, különösen bő részletességgel közétette az Ujság című budapesti napilapban, amely ellen szintén megindították az eljárást.

Budapesten óriási az izgalom. Rendőrsztagok járják be a nyilvános helyeket. Az Ujságból, amelyet el kellett kobozni, egyetlen példányt sem tudtak felkutatni, holott több mint száz ezer példányban jelent meg e napon.

A katonai szolgálat új rendje

A nem román nemzetiségű katonák számaránya

Bukarestből jelenti a Rador: A Lupta mai számában részleteket közöl a hadsereg reorganizációjáról. A tervezet szerint az aktív katonai szolgálat a tengerészet kivéve 19 hónapig fog tartani.

Minden katonaköteles 18 évig a tartalékba fog kerülni; a népfelkelői szolgálat hat évig fog tartani.

A katonai egységekbe való beosztást úgy tervezték, meg, hogy a nem román nemzetiségű katonák a nekik megfelelő számarányban legyenek a román elemmel szemben.

A tervezet megvalósítja a kisantant államainak katonai szervezeti egységét, a kölcsönös fegyverellátást és a stratégiai vasútvonalak kapcsolatát.

Az Egyetértés mégis játszott Debrecenben

Az Egyetértés debreczeni szereplése — amely elé a múlt hét végén váratlan akadályok gördültek — az utolsó percben mégis létrejöhett.

Vasárnap a DKASE volt a váradai csapat ellenfele, amelytől 1:1-es félidő után 2:1 arányban vereséget szenvedtek.

Tegnap a DTE játszott az Egyetértéssel és az eredmény amely hízelgő, 0:0 arányban eldöntetlen maradt.

VARADI ARFOLYAMOK:

Magyar korona	332 áru	335 pénz
Osztrák shilling	2940	2960
Francia frank	1065	1055
Angol font	1025	1023
Svájci frank	4080	4065
Lira	840	885
Dollár	20950	20850
Cseh korona	625	623

Bicsérdy Béla Nagyváradra érkezett

Vidékiek a Bicsérdy előadásain

Bicsérdy Béla, akinek nevét úgy ismerik ma a jobbmodu családoknál, mint a szegény falusi kunyhókban a holnap és holnapután.

3-án és 4-én este 9 órakor a Kath. Körben

tartandó előadására tegnap reggel Nagyváradra érkezett.

Bicsérdy meghallgatására a vidékről is nagyon sokan rándulnak be. Nagyszalonról telefonon rendelték jegyeket a Hegedűs Hirlapirodában. Szó volt arról is, hogy vidéken is tartson előadást Bicsérdy, ez azonban egyelőre elmarad. Jellemző Bicsérdy népszerűségére, hogy könyvei közül az egyik 5000 példányban, a Halál legyőzése című főműve, amely csak néhány hét előtt került forgalomba már két ezer példányban elfogyott és most készül a harmadik ezer.

Bicsérdy munkáiból román nyelven is jelent most meg egy kiadás. Dr. Gerasin Aurél ítélőtáblai bíró fordította le halálából azért, mert Bicsérdy módszere alapján gyomorrákjából meggyógyult. Az összes kiadványok román nyelven most vannak szedés alatt.

Bicsérdy ez alkalommal gyönyörű 20 éves leányával érkezett, aki az ország egyik legfejlettebb, legerősebb hölgye és aki még soha életében főtt ételt nem evett.

Bicsérdy a pályaudvaron több régi híve várta és nagy szeretettel fogadták. A két estély külön is egész és egyben folytatás is.

Mindkét estélyre jegyek 100, 30, 60, 50, 40, 30 lei még válthatók a Hegedűs Hirlapirodában és az előadások estélyén a pénztárnál.

Iratkozzon be
a Hegedűs kölcsönkönyvtárba

Apolló mozgó

6-9 órákor

Atlantic mozgó

9 1/4 órákor

Ma, kedden

A Farkasok csodája

Legendás történet 12 felvonásban

Főszerepben a párisi Nagy Opera
világhírű tagjaival

HÍREK

A TEXTILPIACON

Kovács Testvérek nagyáruház
mai telefonjelentése:

VILAGHIRU ARNOLD RO.	
SENTHAL DELAIN	35 lei
VILAGHIRU EXCELSIOR	
VASZON	35 lei
FRANCIA EPONGE	85 lei
FRANCIA BATISZT	35 lei
LIBERTI, CHARMEUSEUK	125 leitől
SELYMEK	275 leitől
LEGFINOMABB GYAPJU.	
SZÖVETEK	225 leitől

* A káptalan ügyésze. A nagyváradai latin szertartású székeskáptalan a dr. Stokker József elhalálozásával megüresedett egyházmegyei alapítványi ügyészi állásra dr. Suhayda György ügyvédet, káptalani jegyzőt választotta meg. Ezt a választást Bjelik Imre püspök, apostoli kormányzó legfelsőbb jóváhagyásával megerősítette és ezenkívül kinevezte dr. Suhayda György ügyvédet egyházmegyei és szentszéki ügyésszé is.

* Új eljárás a nyugdíjigény-jogosultság megállapításánál. A pénzügyigazgatóságnál legutóbb történt visszaélések fokozottabb ellenőrzésre sarkallják a hatóságokat. A nyugdíjigényjogosultsággal rendelkező tisztviselők nyugtáit elsősorban Pántya Zachariás anyakönyvvezető látta-
tamozza. A láttatásnak, amennyiben az illetőnek fényképes személyazonossági igazolványa van, nincs komolyabb akadály. Ellenkező esetben két tanúval kell igazolni a kitétet. Az új rend már ma életbelépett.

* Letartóztattak egy rendőrt, mert megszökött tőle a fogoly. A nagyváradai államrendőrség megkeresésére az aradi rendőrség letartóztatta Katz István rosvott multu betörőt. Budin Porfir rendőr megvasalva szállította a fiatallembert az aradi motoroson Váradra, de Katz, aki már jólismerte itt a járását a perronon eltűnt kísérelje mellől. Budint hivatali kötelességének súlyos megsértése címén letartóztatták és fegyveres fedezet mellett kísérték vissza Aradra.

x Eredeti reichenhalli kurát használhat köhögés, hurut, asztma esetében az orvosi vezetés alatt álló „Reichenhall” inhalatóriumban. Alexandri (Teleky) utca 16.

* Eljegyzési hírek. Főgel Icát eljegyezte Weisz Ferenc. Simon Böskét eljegyezte Kálmán Jenő. (Minden külön értesítés helyett.)

Diker Szidi és Wertheimer Andor jegyesek.

Graszmann Rózsikát eljegyezte Fülöp Sándor.

* Huszonöt éves találkozó. A belényesi gimnáziumban 1900-ban érettségét tett növendékeknek holnap lesz a huszonöt éves találkozójuk. Nagyváradról dr. Vostinár János főjegyző, dr. Mangra Demeter főügyész, dr. Gredinár és dr. Pogány ügyvédek, továbbá Moga Zachariás ma délután utaztak el Belényesbe, hogy a negyedszázados találkozón résztvegyenek.

* Halálozás. Özv. Weisz Márkusné Horia (Báthory) utca 16. szám alatti lakos, tegnap éjjel hosszas szenvedés után meghalt. Temetése ma, kedden délután fél 6 órákor lesz a Velencepart 39. számú házból.

* Felkérjük az 1920 évben a nagyváradai felsőkereskedelmi leányiskolában érettségizett osztálytársainkat, hogy f. hó 13-án szombaton délután az iskola helyiségében (hat órákor) összegyűlni szíveskedjenek, hogy öt éves találkozóinkat megtarthassuk. Fröllich Maca, Rácz Ilona.

x Poór Lili és dr. Janovics Jenő szerdán és csütörtökön vendégszerepel a nagyváradai színházban.

x Szerelmes Századok. Don Juan. A hódításművészet fogalmává vált őse, aki ma is eleven valóságként él a szerelmesek között. Most jelent meg a gyönyörű kiadású könyv. Kapható a Hegedűs Hirlapirodában.

x Ultra crem, a kéz- és láb izzadását megszünteti, csak az Angyal drogeriában kapható.

x Pintér Böske négy legjobb szerepében tér vissza Nagyváradra.

Parkáruház, Engelnél, diszműárak, márkásporcellánok, retiküllők és utazási cikkek nagy választékban.

x Marica grófnő. Nagyváradon nem keltene olyan szenzációt, mint amilyent a Bleier Áruház (Sas-passa) csipke, harisnya és fehérnemű árai.

Dorian Filmszínház és Dorian Terrasse

fél 6 órákor

9 órákor

Ma kedden

Schiller Frigyes színműve

Tell Vilmos

A svájci szabadságharc története 12 felvonásban

A főszerepben: Conrad Veidt, Erna Morena,
Erich Kaiser Titz, Xenia Desni és Hans Marr
Rendes helyárák!

Jön!

Egy udvarhölgy naplója

Egy királyi udvar szerelmi titkai

Kertibulorok olcsón Kalendánál

Park áruház, Engelnél valódi angol és Hammer Racketek, tenniszlabdák, Mah-Yong kapható.

x Igyunk kizárólag békebeli minőségű Dreher-Haggenmacher sört. Minden jobb helyen kapható.

x Fürdősapkákból és furdócipőkből nagy választék az Angyal drogeriában

x Felelősség mellett vállalom molykár elleni megőrzésre: szőrmebundákat, ruhaneműket és szőnyeget. Lechner, Strada Ciorogariu 4.

Nikkelezés, zománcolás Kalendánál

Ma kedden
este 7 órákor

Dorotheumban

olyan árverés lesz,
amelyre minden-
kinek érdemes
eljönni.

A legválasztékosabb
műtárgytól a leg-
egyszerűbb
használati cikkig
minden árverésre
kerül

Strada Episcop. Ciorogariu 12.

MOZI

— Farkasok csodája. Két nagy zsufolt nézőtér előtt mutatja az Atlantic és Apolló mozgó az idei évad egyik legnagyobb szenzációját: A farkasok csodáját, mely páratlan szépségű felvételeivel, pazar korhű kosztümjeivel, tökéletes rendezésével mindenkinek bámulatát kelti fel. A francia nemzet évszázados legendáját XI. Lajos csodálatos megmenekülését dolgozták át mesterművé. A nagyszerű film az érdeklődésre való tekintettel szerdáiig marad műsoron. Az előadások az Apollóban 6 és 9 órákor, az Atlanticban és egynegyed órákor.

— Conrad Veidt, egyik legdekesebb alakítását nyújtja „Tell Vilmos” című film főszerepében. Kivüle még a német filmművészet olyan hírességei játszanak ebben a filmben, mint Erna Morena, Xenia Desni, Erich Kaiser, Titz és Hans Marr, aki a Rabszolgakirálynőben Mózest alakította. A 12 felvonásos filmet, amely a svájci szabadságharc történetét mutatja be, ma kedden 6 és 9 órákor mutatja be a Dorian Terrasse és a Dorian-filmszínházban. Jön: „Egy udvarhölgy naplója” egy királyi udvar szerelmi titkai.

„PARISIEN GRILL”

Junius havi műsora:

Prof. Harry & Ally

a nagyváradai közönség kedvence

Csengery Duci

prima ballerina

Gerda Blondine

Helios Duett

orosz táncospár

Brost & Killy

akrobatikus táncospár.

Kezdetek pont 10 órákor.

Szigorúan családi műsor. Előadás után az úri közönség táncol.

Ehgyomorra fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle

Igmándi

keserűviz

Jó étvágyat,
kellemes közérzést
és munkakedvet biztosít

Az IGMÁNDI nem tévesztendő össze másfajta keserűvízzel

Váradai csapat súlyos veresége a budapesti Törekvéstől

A pünkösdi mérkőzések lehangelő eredményei.

A váradai pünkösdi programm kevés elevevést, de annál több esélyt szerzett a sport váradai híveinek. Sem az első, sem a második napi mérkőzés nem felelt meg a várakozásnak. A NAC súlyos veresége épen olyan szeszacsését jelenti a váradai sportnak, mint a Törekvés eldöntetlen eredménye a temesvári testvércsapat TMTE-vel.

A pünkösdi vasárnapi mérkőzés hatása tegnap már feltűnően érezhetővé vált. A hatalmas Kápolypályán alig ezer ember jelent meg. Ezeknek is nagyrésze idő előtt távozott; ugylátszik nem kívánt újabb vereség szemtanu lenni.

A kedvezőtlen eredményért elszörban a vezetőséget kell hibáztatni, mert megfelelő csapat nélkül nem lett volna szabad ilyen erős mérkőzéseket lekötni. All ez különösen ezuttal a NAC-ra, amelynek nimbuszát alaposan megtépázta a pesti Törekvés, pedig nem lehet vitás, hogy az idén Váradon járt külföldi csapatok közül nem éppen a Törekvés volt a legerősebb.

Hasonlóan meglepetést szerzett a váradai Törekvés is, amely Bertha-Székely és Csomag nélkül bizony csak az utolsó pillanatban tudta elkerülni a csufos vereséget. Így az eredmény 1:1 arányban eldöntetlen maradt. A kettős ünnepnap mérkőzésekről alábbi tudósításunkban számolunk be:

Törekvés (Budapest)—NAC 4:0 (2:0).

A négy tartalékkal szereplő NAC még gyenge felállításában sem volt könnyű préda a pestiek számára. Vereségét kizáróan a Simonyi-Répásky-Grünfeld triónak köszönheti. Ez a három védő játékos bizony igen gyengén szerepelt és a halvesornak sok egyéb dolga mellett folytonosan arra kellett fordítania figyelmét, hogy a védelem baklövéseit korrigálja. A védelemnek rossz formája átragadt a csapat többi játékosaira is és így történhetett meg, hogy a különben határozottan szép és lendületes formát mutató pesti csapat aránylag minden komolyabb megerőltetés nélkül győzte le a tartalékokat NAC-ot.

A vezető gólt a pestiek mégis csak nehezen szerzik meg és Szántó kapura irányított labdáját Simonyi könnyű szerrel foghatta volna. Hasonlóan befolyásolta a váradai csapat teljesítő képességét Kiss Kálmán indiszpozíciója, aki szembetűnő ofsidekat nézett el a pestiek javára, viszont a legszebb váradai támadásokat ok nélkül megakasztotta. A pestiek második gólját különben Kautzky rugta.

A második félidőben a NAC nagy igyekezettel próbált az eredményen változtatni, de a legszebb akciók is meghiúsulnak a csapatra nehezedő balszerencsén. Rónay, akinek ugyan nem a legjobb napja volt, így is több gólhelyzetet tud teremteni, amelyek azonban kapu előtt önmaguktól megsemmisülnek. Mig a NAC-nak semmi sem sikerül, addig a Törekvés nagyszerűen

operál és Trits és nem sokkal később Szöcs góljával beállítják a váradiakra lesújtó eredményt.

TMTE—Törekvés 1:1 (1:0).

Pünkösdi másodnapján a temesvári munkáscsapat vendégszerepelt Nagyváradon és bár a TMTE mivel sem volt jobb váradai ellenfelénél, mégis az utolsó pillanatig az volt a helyzet, hogy a váradai együttes ismét vereséget szenved. A Törekvés az első félidőben bizony igen-igen gyengén szerepelt és a vezető gólt, amely a félidő 43-ik percében esett a temesváriak határo-

zattan megérdemelték. A legindiszipnáltabb játékos jó ideig Zsiga volt, aki a legkedvezőbb helyzeteket is elvétette. A második félidőben azonban mintha kicserélték volna, magával ragadta az egész csatárvonalat. Am derekas munkájának csak az utolsó percben mutatkozott némi eredménye, amikor egy centerezett labdáját Róth jutattatta a hálóba. Az eldöntetlen eredmény némileg reális kifejezője a két csapat erőviszonyának. Kiss Kálmán, mint előző nap, ezuttal is kívánni valót hagyott fenn.

Fény derült a Somogyi-Bacsó-gyilkosságra

Beniczky Ödön szenzációs vallomása

— „Nem beszélni kell itt, hanem cselekedni”

A magyar belpolitikának olyan szenzációja van, amilyenre a királyság óta nem volt példa. A Somogyi-Bacsó gyilkosságra fény derült, s ezzel lehullott a lepel a magyar ellenforradalmi események legszörnyűbb bűnéről. Beniczky Ödön, aki a véres esemény napjaiban Magyarország belügyminisztere volt, eddig hivatali titoktartás miatt hallgatni volt kénytelen. Most — mint az Estilap már hírt adott róla — a magyar kormány feloldotta a politikust a kötelezettsége alól, s Beniczky a budapesti dandárparancsnokság ügyésze előtt — mint budapesti tudósítónk táviratozza — szenzációt keltő vallomást tett.

— Annak idején — mondotta Beniczky — mint a polgári nyomozásért felelős belügyminiszter, rendőri szempontból érdekelt:

ki az a négy esetleg öt fiatal katonatiszt, aki a gyilkosságot felsőbb utasításra végrehajtotta.

Mint politikusnak, mint magyar embernek az ennél jóval nagyobb horderejű kérdésre kellett választ keresnem: ki

volt az a gyáva elvetemedett, vagy tébolyodott ember, aki a tájékozatlan, talán jóhiszemű fiatalembereket, tapasztalanságukkal és

a katonai fegyelemmel bűnösen visszaélve, oly cselekedetre bujtotta fel, melynél az akkori időpontban és az ország akkori körülményei között értelmetlenebb, céltalanabb és becstelenebb bünt

kieszelni és végrehajtani semmiképpen nem lehetett. A békekonzferenciának kellő közepén, mikor Apponyi Albert gróf, a békeküldöttség vezetője az angol munkáspárt befolyását a magyar békefeltételek enyhítése érdekében kérte, a proletárdiktatura után földön heverő magyar munkásság sorsának könynyitése fejében

katasztrófálisan robbantó hatással volt a magyar munkáspárt hivatalos lapja szerkesztőjének kivégzése.

1919 augusztusának utolsó napjai egyiken vettem át, mint a Friedrichkormány ugynevezett belügyminisztere, a tárcám körébe tartozó ügyek elintézését.

SIÓFOKON A FŐVEZÉRNÉL

— Szeptember első napjaiban felkerestem Andrássy Gyula grófot és közöltem vele, hogy a katonai kilengések beszüntetése érdekében mulhatatlanul a fővezérlet székhelyére, Siófokra kell utaznom. Felkértem a nagytekinélyű államférfiut, hogy utamon kísérjen el s a fővezérrel való, előreláthatóan kényes tárgyaláson, segítségemre legyen. Andrássy Gyula gróf habozás nélkül és készségesen vállalkozott. Röviddel reá Bethlen István gróf szándékomról értesülve, utitársamul önként ajánlkozott. Polgárdiban Károlyi József gróffal a székesfehérvári kormánybiztossal találkoztunk aki szintén hozzánk csatlakozott. Eppen úgy mint Siófokon, az ott tartózkodó Pallavicini György őrgrof dunántúli kormánybiztos is.

Tárgyalásaink Horthy Miklós fővezér hivatali helyiségében folytak le. Először Andrássy Gyula gróf szólott. Félre nem érthető komolysággal intette a fővezér urat, hogy a tisztikar, sajátlagosan a tisztí századok további

önkényeskedéseit és garázdalkodásait most már okvetlenül szüntesse meg,

nehogy a tulkapásoknak az ország helyrehozhatatlan kárát vallja. A fővezér ur egyre inkább növekvő izgatottsággal hallgatta Andrássy Gyula gróf fejtegetéseit. Midőn azután Bethlen István gróf vette át a szót, kitörő idegességel kiáltott reá

— Hát még te is ellenem fordulsz?

Pedig Bethlen István gróf egy nagy gon szerény észrevételt kockáztatott meg mindössze.

Kifogásolta, hogy a tisztiek helyenkint népgyűléseket tartanak.

Ez nézete szerint beszüntetendő, mert a hadsereg tekintélyének ártalmára van. A továbbiak folyamán Horthy Miklós hosszabb ellenválaszt rögtönzött, melynek helyes értelmét visszaadni képes nem vagyok. Azonban a tisztiek eljárását általában menteni és igazolni igyekezett. Látva eljárásunk eredménytelenségét, a fővezér ur előadását a következő kérdéssel szakítottam meg:

— Ha a nemzeti hadsereg bevonul a fővárosba: lesz-e pogrom, igen, vagy nem?

A fővezér ur a következő választ adta:

— Pogrom nem lesz. De néhányan fürödni fognak!

Most elővett egy pesti újságcikket, mely a hadsereg dunántúli erőszakoskodásait ismertette és melyet bizonyos Roboz Imre írt, kinek nevét akkor hallottam először. A cikket felolvasta és hozzátette:

— Azok, akik ilyen cikkeket írnak, az is, aki ezt a cikket írta, fürödni fognak!

Az erre beállott kellemetlen csendet újból én szakítottam meg, hogy semmit az én tudtom és megkérdésem nélkül cselekedni nem fog. A fővezér az urak jelenlétében az ígéretet habozás nélkül megtette.

HAJSZA ROBOZEK UTAN

— Néhány héttel utóbb történt, hogy bizonyos Hayden István, a siófoki katonai fogdának törzsfőglára állomáshelyéről megszökött. Pestre érve felkereste a Népszava szerkesztőségét, ahol a siófoki tapasztalatait előadta. Ezekről a Népszava két nagyobb cikket is közölt. Egyiket „A siófoki fehér-terroristák foglára” címen, a másikat „Hayden István megszökött Siófokról” címen. Van tudomásom arról, hogy ezen újságcikkek, melyek az ismert siófoki eseményeket sorolták fel és bírálták el, a fővezérségen nagy megütközést váltottak ki. A Nemzeti Újság e cikkek miatt ugyanezért megtámadta Somogyi Béla szerkesztőt.

Röviddel reá néhány ugynevezett nyomozótiszt Dunaföldvárról, ahol akkor az Ostenburg-zászlóalj állomásozott, polgári ruhában Budapestre utazott, hogy a Roboz-fivérek felsőbb utasításra „kiemelje” és Siófokra szállítsa.

A tisztiek a román védelem alatt álló Roboz-fivérekhez férközni nem tudtak és dolguk végezetlen utaztak vissza hajón Dunaföldvárra.

A hajón azonban véletlenül belebotlottak. Hayden törzsfőglárba, ki feleségének kíséretében utazott. A házaspárt természetesen azonnal letartóztatták.

Midőn a foglyokkal Dunaföldvárra érkeztek, Horthy Miklós fővezér az Ostenburg-zászlóalj felett éppen szemlét tartott. A tisztiek nála azonnal jelentkeztek. Előadták, hogy a Roboz-fivéreket elfogni nem sikerült, de kárpótlásul elfogták Haydeneket. Ajánlkoztak,

Kizárólag csak

GYERMEK CIPŐK

Finom, szép és tartós gyermek bőr- és vászoncipőket, valamint szandálokat — eredeti gyári áron csakis a

Carmen

gyermekcipőszalonban vásárolhat

I. Vulcan (Nagy Sándor)-u. 4

hogy az „árulókat” mindjárt el is intézik. Ekkor tette a fővezér ur az azóta szinte szállóigévé vált nyilatkozatot:

— Ti már eleget kéjelegtetek odakint, hagyjatok nekünk siófokiaknak is valamit. A foglyokat be kell szállítani Siófokra!

A házaspárt egy órnagy automobilon mindjárt el is vitte. Haydent altisztbajtársai a fogda falának kiásásával újból megszöktették.

Jelesége azonban a bántalmazásokba belehalt.

SOMOGYI MENEKÜLNI AKAR

— A nemzeti hadsereg bevonulásának előestéjén a rendőrség a bécsi gőzhajó hidján letartóztatásba vette Somogyi Bélát, aki idegen utlevél birtokában el akarta hagyni Magyarországot. Ekkor Somogyi Béla felkeresett a belügyminiszeriumban és azt a kérést terjesztette elém, hogy mivel állandóan kap fenyegető tartalmú leveleket, továbbá, mert úgy véli, hogy ismeretlen katonai egyének állandó megfigyelés alatt tartják: engedjem meg, hogy utlevelet váltasson, mivel életét félti. Én Mattyasovszky György főkapitány és Váry Albert dr főügyész erőyes ellenzése miatt az utlevél kiadását megtagadtam. Somogyi Béla aggodalmait tulzottnak tartottam. Igyekeztem őt megnyugtatni, hiszen a zsemben volt

a négy gentleman előtt adott siófoiki szó melyben akkor még szentül bízott.

Ezenfelül nem voltam képes megérteni, miért éppen Somogyi Béla életére törnének, jakiról tudnivaló volt, hogy a bolsevizmusban semmi része nem volt.

SOMOGYI ÉS BACSÓ ELTÜNNEK

— Február 17-én éjjel Mattyasovszky főkapitány távbeszélőn jelentette, hogy Somogyi Bélának, a Népszava egy Bacsó Béla nevű munkatársával együtt nyomaveszett. Azt az utasítást adtam, hogy

„minden tekintet nélkül az egész rendőrségi apparátust mozgósítani és a két eltűntet bárhol is elő kell keríteni”.

Másnap azután személyesen jelentette a főkapitány, hogy a dunakeszi határban a Dunából egy borzalmasan

össze-vissza sebesített hullát fogtak ki és hogy a hullában a Népszava munkatársai Somogyi Bélát agnosztakálták. A következő napon ugyanott előkerült Bacsó Béla hullája is.

Ezekután becsületbeli kötelesség volt mindent elkövetni, hogy a tettesek ki nyomoztassanak és az embertelen bűntényt a példás megtorlás kövesse.

Ezután elmondja Beniczky, hogy a rendőrség miként nyomozta ki az automobilt, amelyen a két szerencsétlen utasíró

Kovarcz Emil és Szakács Árpád főhadnagy, Mégay László hadnagy és Lehrer Árpád tengerészszázados elhurcolták.

Leírja azt a titokzatos találkozást egy budai rendház zárdafőnök cellájában Ostenburg-Moravék Gyula századossal, aki tudtára adta, hogy jó lesz, ha nem fekszik neki olyan vehemens erővel a nyomozásnak, mert

itt egy korlátlan hatalmú titkos társaság van, mely szükség esetén

pillanatig sem fog habozni, hogy akár a belügyminisztert magát is, ha kényelmetlenül válik, eltegye láb alól.

Kifejtettem a százados előtt — folytatja Beniczky — hogy a máris teljes eredménnyel biztató nyomozást semmiféle mellékkörülmény nem akaszthatja meg.

A GYILKOSOK

— Később a rendőrség a felderített bűnügy iratait — katonákról lévén szó — átadta a katonai ügyészségnek. A katonai parancsnokság az időközbe megszöktött tiszteket kalandos hajszá után előkerítette,

s harminc napi szobafozságára ítélte őket, s ennek elengedésére irányuló

HOGYAN TÖRTÉNT A GYILKOSSÁG?

A gyilkosság igazi történetéről ezt tudom:

— Február eleje táján a Népszava az akkor működő cenzura felülbírlása alá oly cikket bocsátott, melyet a cenzura nem engedélyezett. A cenzura az újság-cikk kefelevonátát átküldte a Szent Gellért-szállóba ahol a tisztí étkedésben egy esti asztaltársaság előtt, melyben a fővezér ur előtt ült, a cikket felolvasták. A cikk általános meghotránkozást támasztott. Valaki a társaságban megjegyezte, hogy most már csakugyan ideje volna ezt a gaz Somogyi Bélát a Dunába tenni.

Horthy Miklós fővezér ur óméltósága e kijelentéssel bontott asztalt:

— Nem beszélni kell itt, hanem cselekedni!

— Nemes verseny indult meg most a két különítmény, a Prónay-különítmény és az Ostenburg-különítmény között, melyeknek sikerül hamarabb a fővezéri óhaj teljesítése.

— S én a következőket állapítottam meg: A tragikus februári estén Somogyi Béla és kísérelője Bacsó Béla ellenkezés nélkül szálltak a gépkocsiba, mely a Nemzeti Színháznak a Röck Szilárd utca felőli bejárója és a Népszínház utcai villamosvonalnak megállója mellett várakozott. A tisztek a József-körút sarkán toppantak Somogyi Béla elé és felszólították kövesse őket a városparancsnokságra. Somogyi Béla szó nél

kérelmüket a kormányzó is elutasította.

A büntetést az autó kiköcsönzése miatt kapták a tisztek, mert a katonai nyomozás — ugymond Beniczky — megálapította, hogy tulajdonképpen

a kommunista Bacsó Béla követte el a gyilkosságot szerkesztője Somogyi Béla ellen

a proletárdiktatura alatti mérsékelt magatartása miatt. E katonai akta utmutatása alapján megtudtam tehát, hogy Bacsó Béla és Somogyi Béla köcsönösen agyonlőtték, agyonszurkálták és agyonütötték egymást. Azután köcsönösen összekötözték egymást, végül köcsönösen és egymásután az egyik a másikat, a másik az egyiket bedobta a Dunába.

kül engedelmesekdett. Mikor a tisztek idegességükben az automobil felé kezdtek tuszkolni annyit mondott csupán:

— Megyek én magamtól is, nem kell engem erőltetni. Nem először megyek én a városparancsnokságra!

Valóban elhihettem, hogy a városparancsnokságra viszik, másrészt annyival nyugodtabban szállt be az autóba, mert vele volt Bacsó Béla is, aki szerencsétlenségére aznap este egészen véletlenül szegődött Somogyi Béla kísérelőjéül. A gépkocsi, miután mindannyian beszálltak, gyors iramban indult el a Váci-ut felé. Az eredeti terv az volt, hogy Ercsibe viszik a szerkesztőt és ott végeznek vele. De a kiutalt 30 kiló benzint hosszabbuttra nem volt elég. Így meg kellett elégednie a jóval közelebb eső Dunakeszi-Alaggal. Az újpesti vámgig szó sem esett a kocsiban. Csak amikor a somopónál Bódy Sándor rendőr a halálautót puskalövéssel megállította és a kocsiból kiugró Kovarcz Emil igazoltatta, majd pedig most már akadálytalanul továbbhaladtak, szállt meg újból Somogyi Béla

— Hát Önök nincsenek jóban a rendőrséggel?

Ez volt utolsó szava.

KÉT TETTES ÖNGYILKOS LETT

Még annyit, hogy Somogyi Béla gyilkosai közül ketten, névszerint Szakács Árpád főhadnagy, (aki Somogyi Béla

Nap- és esernyőket BLUM VILMOS

mélyen leszállított árban árusít

KÖRÖSPART

Javításokat és áthuzásokat olcsón vállalok

Üzletáthelyezés miatt

raktáron levő összes áruimat mélyen leszállított árakban kiárusítom.

Kálmán Sándor ékszerész

Piafa Unirii

TEMESVÁRI SÖR

minőségben vezet

VEGYILEG
TISZTÍT, MOS,
VASAL
BORGOS

VEGYTISZTÍTÓ
BAZÁR-ÉPÜLET, SZÍNHÁZ MELLÉLT

Hatóságilag engedélyezett kiárusítás
Vadas Jenő divataruházában, Bul. Regele Ferdinand No. 5.

Izgalmas tanuvallomások a Ciordas-bűnperben

Szembesítették a fővádloftat a belényesi munkástanács elnökével

Drámai erővel kezd kibontakozni a tanuk kihallgatásának első napján a forradalmi idők romantikus képe. Egy-egy kérdés, egyik-másik felelet, mint valami reflektor világít be a kisváros csemberéinek a forradalom szelétől felkavart lelkiállapotába: egy darab kortörténetet kap az ember, történetét egy olyan szomorú kornak, amelyet talán a benneélők értettek meg legkésebbé.

A hétfői tárgyalást délelőtt negyed 9 órakor nyitotta meg Predoviciu elnök, aki mindenekelőtt felhívja a védők figyelmét arra, hogy aki valamelyik amnesztia-rendelet alkalmazását kért, az szerezze be az illető vádlott katonai igazolványát.

Ezután szólítják az első tanut: Mocsányi Jánost. 46 éves belényesi lakatos. Elmondja, hogy a forradalom idején bevásárolt, mint románt a Román Nemzeti Tanácsba,

a belényesi Munkástanács pedig elnökévé választotta.

— Megkérdeztem — ugymond Ciordas János dr., aki a Román Nemzeti tanács elnöke volt: elfogadhatom-e a Munkástanács elnöki tisztségét és Ciordas dr. azt mondta, igen, csak fogadjam el, mert így tehetek szolgálatot a románságnak.

Ezután elbeszéli, hogy zavar nélkül dolgoztak a proletárdiktatura kitöréséig. Ekkor le akart mondani a Munkástanács elnökségéről, de elvtársai figyelmeztették, hogy éppen akkor, amikor minden hatalom a munkásság kezébe került, ne mondjon le.

Elnök: Honnan kaptak értesítést arról, hogy proletárdiktatura van?

Tanu: Egy szombaton este éppen ott volt dr. Katz Béla, a főispán és beszédet tartott a Központi nagyteremben. Amikor szónokolt, valaki odament hozzá és fülébe sugta, hogy proletárdiktatura van. Én hallottam ezt, de azzal nem voltam tisztában, hogy mit jelent. Másnap kezdtem csak érteni.

Majd elmondja a tanu, hogy ezekben a napokban be kellett jönnie Nagyváradra Katz Béla dr. főispánhoz, akinek megemlítette, hogy számos belényesi román embernek kellemetlenkedtek már a vörös katonák. Katz Béla dr. azt mondta, hogy akik esetleg veszélyben vannak, azokat küldjük be ide hozzá, ő garantálja, hogy nem lesz bántódásuk.

— Mikor Váradról visszaérkeztem Belényesbe — folytatja a tanu — Bárány nevű munkástanácsi tag azzal fogadott, hogy fel van oszlatva a Munkástanács; Verböczi kapitány oszlatta fel. Elmentem Verböczihez és megkérdeztem: miért nem működhe-

tünk? Azt mondja Verböczi: „Azért nem, mert a románok már Petrószon vannak; itt már csak a fegyverek beszélhetnek!” Ez április 2-ikán volt. Hazamentem és másnap reggel 8 órakor megint elmentem Verböczi irodájába.

Akkor ez az úr fogadott...

A tanu itt rámutat Magos József vádlottra, majd folytatja:

— A nevét nem tudom, csak annyira emlékszem, hogy főhadnagy volt!

Elnök (Magoshoz): Mit szól ehhez?

Magos: Soha életemben sem láttam!

Tanu: Ön kijött szobájából egy katonára hívására, meghallgatta, mit akarok, aztán bement Verböczi kapitányhoz és amikor onnan kijött, ezt mondta nekem:

„Azt üzeni a kapitány úr, hogy amit mondott, azt megmondtam!”

Elnök: Többször nem látta ezt az urat?

— Nem!

Ezután elmondja a tanu, hogy később az utcán találkozott Ciordas dr.-al és megmondta neki, hogy fel van oszlatva a Munkástanács. Ciordas dr. azt válaszolta, hogy csak legyen nyugodtan, majd minden jóra fordul.

— Csütörtökön délután — folytatja a vádlott — felszólítást kaptam, hogy adjam át a Munkástanács irodáját a katonaságnak, mert katonai diktatura van. Este 8 órakor kellett jelentkezni az átadás végett a püspöki palotában, voltunk ott sokan civilek. Ott voltunk fél 9-ig, én akkor felálltam és azt mondtam, én megyek haza.

Elnök: Hogyan mondta Ön Magosnak: főhadnagy úr, vagy hadnagy úr?

— Ugy, ahogy hallottam: főhadnagy úr!

Magos: Ez nem igaz! Arról beszéljen, hogy összeköttetésben állott a hírszerző tisztekkel!

Elmentescu bíró (a tanuhoz): Látta Magost Verböczi-vel sétálni?

— Ha ő volt az, akkor láttam!

— Hát azt mondta, hogy ő volt!

— Nem esküszöm meg rá, hogy ő volt.

Azt, hogy letartóztatták Ciordast, Szántótól tudta meg. Mindjárt elment Verböczihez, hogy megkérdezze: hova lett Ciordas dr? Verböczi azt mondta, hogy kiküldte Lunkára Ciordast és Bolcast és ezek utközben megszöktek a kísérő katonáktól.

— Ekkor jelentést tettünk Katz Béla dr. főispánnak, meg az

igazságügyi népbiztosságnak. Nagycsütörtökön egy hadbíró és két detektív jött Pestről, akik kihallgatták Verböczi-ét. Megkérdezték tőle, hol van Ciordas? Ő azt mondta, hogy Lunkára küldte Bolcassal együtt, de utközben megszöktek. Ezután a pestiek elutaztak, másnap pedig bevonult a román hadsereg.

Sovrea Valér vezető ügyész kérdésére a tanu kijelenti: nem emlékszik, hogy Verböczi környezetében lett volna egy Magos nevű csendőrfőhadnagy, aki állítólag debreceni eredetű.

Kocsán dr.: Hányszor látta abban az időben Magost?

— Csak egyszer.

— Önt sohasem gyanúsították, hogy része volt ebben a gyilkosságban, hiszen Ön elnöke volt a Munkástanácsnak?

Elmondja Mocsányi tanu, hogy az ő közbenjárására több embert szabadon bocsátott a vörös katonai parancsnokság.

Stamatopol védő: Látta Magos katonai rangját?

— Nem, mert nem volt szabad viselni.

— Amikor Ön Verböczihez ment, hogy a katonai diktatura felől érdeklődjék, a katonára, akivel találkozott, azt mondta, hogy kiküldi a főhadnagy urát, ugye? Nos, abban a teremben, ahova a katonára bement, s ahonnan Magos kijött, nem lehetett egy főhadnagy is?

— Lehet, mert dolgoztak ott többen!

Sovrea dr. vezető ügyész kérdésére a tanu kijelenti, hogy nem merne megesküdni arra, hogy tényleg Magos-e az, aki a vádlottak padján ül.

Magos: — Azt hiszem, hogy a tanu fél elmondani, mi történt. Fél, hogy esetleg felelősségre vonják, mert elnöke volt a Munkástanácsnak!

Elnök: Nincs mitől félnie!

Pogány dr. kéri leszegezni, hogy Verböczi katonai diktátor volt.

Kocsán dr. ellenzi az esketést, mert

az a gyanu forog fenn, hogy részt vett azon a tanácskozáson, amelyen Ciordas letartóztatását elrendelték, s ezen kívül, mert nem ismeri fel határozottan Magost.

Az ügyész kéri a megeskütést, mert Mocsányi ellen gyanu nem merült fel.

Stamatopol védő: Lelkiismeretem, amelynek sugallatára a védelmet elvállaltam, most azt diktálja, hogy ellenezem a tanu megeskütését.

A bíróság elrendeli a tanu megeskütését. Kocsán dr. semmiségi panaszt jelent be.

Chidiosan János belényesi kovács. jelentéktelen vallomása után

Ardelean György belényesi magánzó elmondja, hogy Magost sokszor látta Belényesen 1919 elején; egy aranycsillag volt a gallériján.

Kocsán János dr. ellenzi a tanu megeskütését, mert lehetetlennek tartja a hét év után való felismerést. Ennek ellenére a tanut megeskütesik.

Büchler Józsefné belényesi szállodatulajdonos a következő tanu. Magyarul beszél. Elmondja, hogy egy nap valaki köszönt neki az egyik szállodai szobából. Bolcas volt.

— Itt vagyok Önöknél! — mondotta.

— Azt hittem, szállodai vendég. Csak később mondta a férjem, hogy le van tartóztatva. Akkor elmentem Wertheimstein főszolgabíróhoz és megkértem, tegyen valamit az érdekében. Este megkínáltam Bolcast vacsorával. Többé aztán nem láttam soha.

Elnök: Mit mesélt magának Fried?

Tanu: Ciordasékkal nagyon jó viszonyban voltunk. Egy reggel felküldött hozzám Ciordas Irén és azt kérdezte, hogy nincs-e nálunk a bátyja. Akkor katonák álltak tele a fogadót s én nem tudtam végignézni a szobákat s azt izentem vissza, hogy majd később megnézem. Körülbelül 10 órakor feljött Fried Bandi és elmondta, hogy hallotta, amint a katonák beszéltek, hogy Ciordas Lonkán van. Én erre el akartam menni Ciordasékhoz, hogy ezt közöljem velük, de a ház előtt katonák álltak s nem mehettem be. Az utcán talákoztam Fiteso ügyvéddel, akit megkértem, beszéljen ő a családdal. Fiteso aztán a lépcsőházban tudott beszélni valakivel, azt hiszem, Ciordas Irénnel.

A továbbiakban elmondja a tanu, hogy Fried Verböczi-ét néhány tiszt társaságában a Püspökfürdőben találta mulatozás közben. A részeg társaságban szobakerült Ciordas és Bolchas neve, mire Fried azt mondta Verböczi-nek:

— Mit akartok tőlük, hisz nem tettek semmit?

Mire ők nekitámadtak:

— Szégyeld magad, hogy pártjukat fogod!

Erre ő kijelentette, hogy részeg emberekkel nem vitakozik és otthagya a társaságot. Távozáskor Verböczi-utánalótt a revolverével.

Elnök ezután megkérdi a tanutól, hogy kit ismer a vádlottak közül.

Magost nem ismeri, őt nem látta soha. Ismert ugyan egy Magos nevű embert látásból, az azonban alacsony volt és kövér. A rangjára nem emlékszik.

Kocsán védő magyarul kérdezi a tanutól, hogy milyen volt az a Magos, akit ismert.

Elnök megtiltja a védőnek, hogy a tanuhoz közvetlenül in-

Van már jegye holnapra a Bicsérdy előadására? Jegyek a Hegedüs Hírlapirodában válthatók

tézzén magyar nyelven kérdéseket.

Kocsán a perrendtartásra hivatkozik, amely megadja a védőknek ezt a jogot. Ha ez nem lehetséges, legalább azt kéri a védő, hogy rendeljen ki a bíróság tolmácsot. A bíróság erre visszavonul tanácskozára és a tanács egyik tagját, Seracu Adrian bírót delegálja erre a tisztre.

Markovics Andor 30 éves belényesi kávé s lénegtelen valómása után

Fitero György belényesi vezető járásbíró előadja, hogy a forradalom ideje alatt dr. Ciordas ügyvédjelöltje volt. Részletesen ismerteti a forradalmi eseményeket, Ciordas dr. szerepét, majd elmondja, hogy a Békéscsabáról érkezett székely katonák terrorizálták a lakosságot. Verbőczy százados állandóan rézgeskedett és Ciordas dr. nagyon bizalmatlanul viselkedett vele szemben. A székelyek garázdálkodtak és csak a gyilkosság elkövetése után érkeztek város csapatok a székelyek lefegyverzésére. Ciordasék elhurcolása után találkozott Verbőczy századossal, megkérdezte tőle, hol vannak Ciordasék? — Nem tudom, — felelte Verbőczy — de ha tudnám, vennék magamnak annyi fáradságot, hogy lelőjsem őket.

Elnök: Hogyan történt dr. Ciordas letartóztatása?

— Egy lista alapján, amelyet a székely katonák készítettek.

Ezután részletesen ismerteti a letartóztatásokat. Elmondja, hogy Mocsonyi interveniált Jakob János szabadlábra helyezése érdekében.

Elnök tanuhoz: Ciordast nem állították forradalmi törvényszék elé?

— Nem.

Elnök: A vádlottak közül kit ismer?

Tanu körülnéz a teremben, majd rámutat Szántó és Tarrás vádlottakra. Elmondja, hogy tudomása szerint Szántó csupán adminisztrációs munkát végzett, Tamásról csak annyit tud, hogy abban az időben szökött el a szülői háztól. Magos Józsefet nem ismeri fel, bár kijelenti, hogy volt egy székely tiszt, aki nagyon hasonlított hozzá. A székely tiszteknek nem volt dis-

tinkciójuk — mondja a tanu — sapkájuknál tollat viseltek.

Stamatopol védő kérdésére elmondja, hogy a székelyek meg akarták tereinteni az összeköttetést az akkor már románok által megszállott Kolozsvárral.

Dr. Pogány Gyula védő kérdésére tanu előadja, hogy Szántó Sándor vádlottnak nem volt súlya a munkatanácsban. Egyébként békés természetű embernek ismeri.

A délutáni tárgyalást fél 6 órakor nyitotta meg Predovicu elnök. Első tanu Perényi Viktor belényesi járásbírói irnök jelentéktelen vallomása után Popovici Péter dr. vaskóhi ügyvéd elmondja, hogy ő volt a vaskóhi román nemzeti gárda parancsnoka. A nép haragja akkoriban azok ellen for-

dult, akik nem voltak szimpatikusak. Az impressziója, hogy előre ki volt jelölve kiket foglalk megölni. A vádlottak közül Szántót, Sachsot és Kleint ismeri, de arról nem tud, hogy ezek közvetve, vagy közvetlenül résztvettek volna az atrocitásokban.

Elnök kérdésére kijelenti, hogy Klein Mózeset becsületes, ember-séges embernek ismeri.

Tanut nem esetik meg.

Cotranu Róza Ilona, belényesi szakácsnő és Klein Hermann takarítónő lényegtelen vallomása után Busita János belényesi tanárt hallgatják ki. A forradalmi tünetek után ő elment Ghéczy főszolgabíróhoz, akit figyelmeztetett, hogy járjon közbe a parancsnokságnál, hogy az atrocitások megszűnjének. Magos nem ismeri.

Ugy tudja, hogy 43 belényesi román férfi volt egy listán, akiket ki akartak végezni.

Nem esketik meg.

Özvegy Szigetközine belényesi magánzó, elmondja, hogy annak idején lakott nála ez a Magos nevű altiszt is.

Ekkor a tanu rámutat az első vádlottra.

Elnök: Honnan tudja, hogy az tiszt volt?

— Községeses őrmesteri ruha volt rajta.

Ezután a tanu több ellentmondásba keveredik, majd kijelenti, hogy úgy emlékszik, hogy Magos odament lakni

főhadnagynak adta ki magát,

Olcsó cipő pünkösdre!

10%

engedményt

nyújtunk csak pünkösdig
a szolid, szabott árakból

Cipészek szövetsége

Strada General Mosoiu (v. Mezey Mihály-utca)

Férfi szalmakalapok 120 lei
Bossi kalap 200 „

KLEIN SIMON

Str. Josif Vulcan (Nagy Sándor-u. 1. 1487)

Fényképészeti cikkek
Özv. Petri Árpádné

legrégibb látszerész üzletében kaphatók. — Stepper cukrászda mellett.
1690 Bulevardul Regele Ferdinand 9.

Mindannyiunk érdeke
jól, olcsón ruházkodni!

1 m. valódi francia mosó delain	Lei 46.—
1 m. prima cérnazefir	40.—
1 m. békebeli liliomvászon	54.—
1 m. svájci himzett batist	60.—
1 m. fehérneművászon I-a	40.—

Állandó nagy raklár cipő-vásznak és béléseikben

Witrael Vilmosnál

Strada Avram Ianou (Kossuth-utca) 2. Sas-kávéházzal szemben. 1703

Legjobb
TENNISZCIPŐK Reichardnál

185 lei egy mosó ponygyola Hevesinél

1605

Női kahalók, kosztümök, ruhák legolcsóbban **HEVESI-nél**

Megkezdődött
a nagy kalapvásár

Divat és szalmakalapok

már 150 leitől kezdve

Csak 20 napig

Bul. Regele Ferdinand 3.
(Rákóczy-ut)
az új gyógyszertárral szemben

Olcsó árak!

Gummi kabát
prima gummizással Lei 900

Gummi kabát
elsőrendű duble anyagból 1080

Haas Lipót

LINOLEUM gyári raklárában

Oradea Mare, Bul. Reg. Ferd. 5

Lerakatok: 1662

CLUJ: Str. Universității
TIMISOARA: Bulv. Reg. Ferdinand 7.

Divatmintás grenadinek, színes opálokat legolcsóbban

LEITNER MÁRTON R.-T.-nél vehet

Ruhákat legolcsóbban fest, tisztít, gallérokat és kézelőket legszebben mos, vasal

Szabó László Str. Sf. Ladislau (Körös-utca) 1.
Fiók: Bazárépület 891

Grande toilettehez
nélkülözhetetlen, ideális szabásu

fűzők és melltartók 1675

a „LEDA” fűzőszalonban
Str. Alexandru (Teleky-u.) 53 I.

Selyem poupline 100 cm. széles minden divatszínben Lei 168.—
LEITNER MÁRTON R.-T.-nél

FEST! TISZTIT!

Kalinovcsán

Zöldfa-passage 81

MOS 1404 VASAL

Legjobb
TENNISZCIPŐK Reichardnál

Csak nyolc napig!

150 leiért
kap egy feldíszített női
gyöngy szalma kalapot

250 leiért
eredeti párisi modell
filckalapot

KLEIN SIMON cégnél

Str. I. Vulcan (Nagy Sándor-u.) 1.

Ujdonság!
Földi Mihály: Az Élet tolvaja

**Nagy tömeg varrott szandál, vászon,
tennisz és selejtes Carmen-cipők** érkeztek a

Selejtes cipőáruházba
Szinház-utca 4. Olcsó árak!

Éjszakai tárgyalás

Kilenc óra után folytatták a tárgyalást. Gara Vasilij vaskóhi gör. kel. lelkész jelentéktelen vallomása után Stern Hermann belényesi kereskedőt hallgatták ki, tagja volt a munkástanácsnak, mint a közoktatásügy intézője. Dr. Fildan Viktortól hallotta, hogy Pintért letartóztatták.

— Mindenáron kiakartam szabadítani Pintért, ezért Marosán doktortól bizonyítványt szereztem arról, hogy utolsó napjait élő beteg. Este ülésezett a munkástanács, amelynek egyik tagja, — egy tiszt — halálos ítéletet kért Pintérre. Én felszólaltam az érdekében és sikerült keresztyűvinnem, hogy kórházba internálják.

Elnök: Tud arról, hogy volt egy lista azokról, akiket halálra akartak ítélni.

Tanu: Nem. Csak arról a listáról tudok, amely azokat sorolta fel, akiknek jelentkezniök kellett.

Elnök: Ki készítette ezt a listát?

Tanu: Nem tudom. Engem csak egy ur sorsa érdekelt: dr. Pteancu, akinek érdekében többször interveniáltam.

Ciordas és Bolcas meggyilkolásáról közvetlenül nem tud semmit a tanu, mert annak idején már nem volt tagja a munkástanácsnak. Magos nevét többször hallotta. Láta is őt többször az utcán.

Elnök: (Magosra mutat). Ráismer?

Tanu: Nem.

Schwartz Jenő belényesi kereskedő a munkástanács pénztárosa volt. A gyilkosságról nem tud semmit.

Dr. Illés Béla belényesi ügyvéd a katonai és munkástanács szervezetről mond el egyet-mást. Hallotta, hogy a csabai katonák egy izben tüntettek Ciordas ellen. Több tisztet személyesen ismert.

Elnök: Magost ismer?

Tanu: Igen. Szigetköz Irén

Ki volt a belényesi parancsnok segédtszije

A ma délelőtti tárgyalás

9 órakor kezdődött. Három tanuról: Szarka dr.-ról, Tóth Ferencről és Tóth Jenőről kiderül, hogy repatriáltak.

Baruta György vaskóhi kereskedő semmit sem tud a gyilkosságról.

Antal Béla belényesi kereskedő jóviszonyban volt Ciordas dr.-al, de a gyilkosságról semmit sem tud.

Baló Lajos belényesi asztalos tanuvallomása következik. 1919. április 3-án este ő is ott volt a görög katolikus püspöki palotában, hogy Verbőczynek a hivatalokat átadják; volt ott több katona is, de a nevükre nem emlékszik. A vádlottak közül senkit sem ismer, Magost sohasem látta.

de igen jól ismert egy Magos nevű főhadnagyot, aki Verbőczy segédtszije volt; azonban ez a főhadnagy nagytermetű, testes ember nem olyan, mint a vádlottak padján ülő Magos.

kénél lakott. Ugy emlékszem, hogy hadnagy volt.

Elnök: Felismeri a vádlottakban?

Tanu: Határozottan ez az.

Elnök: Mit szól hozzá Magos?

Magos: Nem tudja kérem, hogy hadnagy voltam, csak úgy hallotta.

Nonu Maxim vaskóhi kereskedő nem tud semmit a vaskóhkörnyéki falvak embereinek a megöléséről.

Ciavici Terentiu belényesi kereskedő semmit sem tud a Ciordas-féle gyilkosságról. Több ízben járt Verbőczy irodájában, ahova különböző árukat szállított, amiket Verbőczy rendelt nála. Magost ismeri, de rangját nem látta.

Hogyan szökött meg Magost, mikor az árukat átadta neki? — kérdezi az elnök.

Ugy mondtam neki, hogy: főhadnagy ur!

— És Magos erre nem mondta, hogy ő nem főhadnagy?

Nem mondott semmit!

Arról a tanu semmit sem tud, hogy Magosnak része volna Ciordas dr. letartóztatásában.

Szántó Miksa, Bene Lajos, Draghici Nicolae és Baruta Sándor teljesen lényegtelen vallomása után

Fofiu Aurél vaskóhi kereskedő tesz vallomást az 1918 novemberi atrocitásokról. Azt állítja, hogy egy 1918 novemberi éjszakan együtt utazott a vádlott Katz Bélával. Katzon véres katonaruhát, puskát viselt és elmondotta tanunak, hogy egy karhatalmi csapattal járkált a falvakban és több embernek el látta a baját. Tanura rossz benyomást tett a véres ruhájú ember.

A vádlott Katz az elnök kérdésére kijelenti, hogy amit Fofiu mond, abból semmi sem igaz.

Tanut nem esketik meg.

Todan Nicolae és Miklóssy Géza jelentéktelen vallomása után az elnök a tárgyalást éjjel fél 1 órakor berekeszti.

A gyilkosságról közvetlenül semmit sem tud.

Sovrea: Hallotta arról, hogy a katonák meg akarták gyilázni a templomot?

Tanu: Nem.

Pogány védő: Nem gondolja, hogy a három napos katonai diktatura csak ürügy volt arra, hogy ezalatt végezhessenek Ciordásékkal?

Tanu: Lehetséges, mert a civilek sohasem egyeztek volna bele a gyilkosságba.

Elnök (Magos felé fordulva): Volt egy Magos főhadnagy is a tisztek között?

Magos (indulatosan): Volt egy hirszerző Magos. Hiszen egyenesen viccszámba lehet venni, hogy én, aki számvevő őrmester voltam Verbőczy segédtszije lettem volna.

Elnök rendreutasítja Magost, mire az bocsánatot kér azért, hogy beteg és nem tud uralkodni magán.

Tanu nem ismeri fel Magost. Nem esketik meg.

A tárgyalás tart.

A városi vízvezetési és csatornázási üzem igazgatóságától.

HIRDETMEYNY.

A városi vízvezetési és csatornázási üzem igazgatóságának f. évi május hó 29-én tartott ülésén hozott határozata értelmében, közhirrre teszem, hogy a Str. Crinului (Liliom-utca) közcsatornái építő munkálatainak vállalati biztosítására f. évi júliushó 3-án délelőtt 10 órakor a városi székház tanácstermében zárt ajánlati nyilvános versenytárgyalás fog tartani.

Az ajánlatokat zárt és lepecsételt borítékban a versenytárgyalás helyiségében délelőtt 10 és 11 óra között kell az árlejtési bizottsághoz benyújtani, az ajánlati összeg 10 százalékanak megfelelő bánatpénzzel együtt.

Az ajánlatokat csak az igazgatóságtól (Városháza II. em. 23.) díjtalanul beszerezhető ajánlati úrlapon lehet tenni, hol a tervek, valamint a munkálatokra vonatkozó felvilágosítások készséggel megadatnak.

A munkálatokat a felhívástól számított 8 napon belül meg kell kezdeni és 40 munkanap alatt a vállalkozó azokat befejezni köteles.

Oradea-Mare, 1925. évi június hó 2-án.

Szenes Antal,
városi mérnök.

HIRDETÉS

Árlejtés hirdettetik építkezésre. Tervek, feltételek és költségvetés az orth. Izr. Szentegyház irodájában — Zárda-utca 2. földszinten — láthatók.

Ajánlatok beadási határideje június 7 d. e. 9.

Előljáróság.

LAKÁST

2—3, esetleg 4 szobást sürgősen keresünk. Díjtalanul közvetítjük.

„ARDEAL” iroda
Főposta mellett.
Telefon 203.

x Moskovits Ipartelepek Rt. Oradea-Mare, üzletfeleinek szíves tudomására hozza, hogy június 1-től szeptember 1-ig hivatalos órái reggel fél nyolctól délután két óráig tartanak.

x Autó indul Biharpüspökibe naponta reggel 9, délután 1 és délután fél 4 órakor. Jelentkezni lehet a Rimanóczy portásánál; kívánatra az autó házhöz megy. Viteldíj 100 lej.

Ötvenezer lejt részletben is biztosítékra kiadnék. Globus, Strada Cogalniceanu (Várad Zsigmond-u.) 8. 885

V. Lucaciu (Malom)-u. 4 a. eladó:

1 hidmérleg 30 mázsa horderővel, 1 kettős karu villany faaprítóbalta, kovacsolt acélból, 1 körfűrész állvány 10 körfűrészszel transzmissziókkal, 1 tengeri daráló villanyra rendezve, 1 6 lóerős Orlichon motor, 1 stráf kocsi, 2 kordé, 2 szán, 14 méter gépszij.

Bútorok gyári áron kaphatók a legfinomabbtól a legolcsóbbig
Steiner bútorgyárosnál,
Avram Jancu u. 1. Sas-palota suterin

APRÓ HIRDETÉSEK

LAKÁS

KÜLÖN bejárati elegáns butorozott szobát keresek a központban. Címet a Hegedüs Hirlapírodába kérek. 813

KÖZPONTBAN vagy közelében 2 szobás lakást, esetleg garcon lakást azonnalra keresek. Címet a Hegedüs Hirlapírodába kérek.

SZOBA, konyha, speiz, villany, vízvezeték bent, butorral együtt sürgősen átadó. Str. Rosiorilor (Huszár-utca) 7.

KIADÓ különbejárati butorozott szoba központban. Cím Str. Alexandri (Teleky-utca) 4. 841

KÉT fiatal ember lakást kaphat. Str. Lebedei (Hattyu-utca) 4. 849

BUTOROZOTT szoba fiatal ember részére kosztal vagy anélkül kiadó. Str. A. D. Xenopol (Lakatos-utca) 17. ajtó 1. szám. 848

ALKALMAZÁS

ÖNALLÓAN főzni tudó mindenféle családdhoz azonnali belépésre kerestetik. Cím Sonnenfeld nyomda portánál. 794

ÜGYES kifutófiu azonnal felvétetik. Rador, Str. Printul Carol (Szilágyi Dezső-utca) 6.

CSECSEMŐHÖZ gondozónőt keresünk azonnalra. Bul. Regele Ferdinand (Rákóczi-ut 35-c. I. em. 833

KISZOLGÁLÓNŐNEK jóhából zsidó leányt azonnal felvesz Berkovics vendéglő. Str. Nicolae Jorga (Zöldfa-utca) 19. 854

EGY jó családból való fiatal segéd, ki román, magyar, német nyelvet beszél és egy fiatal kifutó leány a Sonnenfeld cégnél Str. Avram Iancu (Kossuth-utca) azonnalra felvétetik. 842

MUNKASNŐK kerestetnek tollvágó munkára. Mitzen Samu, Granaria. 844

HAROM nagyobb gyermek mellé nevelő kerestetik. Német leány előnybe részesül. Hitter, Str. Astra (Gilányi-utca) 8. 840

LAKATOS műhelyünk vezetésére keresünk ügyes lakatosmestert. „Palatinus” építő vállalat. tr. Vlahuta (Szent János-utca) 33. 32

TISZTESSÉGES főzőnőt keres azonnalra Szántóné, Str. Marasesti (Vécsey-utca) 8. 843

MEGBIZHATÓ főzni tudó mindezt keresek azonnalra vagy 15-re. Str. Oituz (Lahner György-utca) 1.

KERESEK gyors gépirónőt. Dr. Zoltán, Str. Printul Carol (Szilágyi Dezső-utca) 4. 851

JOBBA ízr. házhoz ajánlkozik jobb asszony házvezetőnek. Str. Lebedei (Hattyu-utca) 4. 850

MOSAST válalok otthon vagy házhoz. Gyulainé Str. Bucovina (Varju-utca) 2. 846

MINDENESNEK ajánlkozik fiatal leány. Nagy Mariska, Str. Matei Corvinul (Battyányi-utca) 5. 845

FIATAL segéd rőfös, rövidárus felvétetik, románul beszélő, kirakat rendező előnyben. Földes, Str. Vlahuta (Szent János-utca) 2. 852

BEJARÓNŐNEK ajánlkozom egész vagy félnapra, szépen mosok, vasalok. Str. Dimitrie Cantemir (Beöthy Ödön-utca) 43. 853

ELSŐRENDÜ főzőnő keresek azonnalra éves bizonyítványokkal. Rimanóczy-utca 14. 855

TANULÓ lányok fehérmű varrodába azonnal felvétetik. Lengyel, uridivat üzletbe. Bul. Regele Ferdinand 5. 856

ADÁS-VÉTEL

ELŐSZOBAFAL tükrrel eladó. Bul. Reg. Ferdinand (Rákóczi-ut) 12. III. em. 22. 828

ELADÓ bérház 600 ezer leiert belvárosban, 15 lakóval, nagy jövedelemmel. Emeletes ház több urilakással központban 1.700.000 lei Bul. Reg. Ferdinand (Rákóczi-uton) 1 és fél millióért négy lakással, 6 szobás azonnal elfoglalható. Tománénál, Nilgesz-telep. 3-6-ig Strada Tace Ionescu (Körös-utca) 21. 1628

Lüster, ruhavászon, tennisz és nyári divat SZÖVELEKEL legolcsóbban SZÉKELY posztóáruházában szerezzük be Str. Avram Iancu (Kossuth-u.) 5.

ELADÓ Palisander ebédlő, jávor és diófa háló, hencserek, stb. Str. Paul Chinez (Aulich-utca) 1. sz. Calea Dorobantilor (Kulikovszky-uton). 819

BUTOR

Az ügyészégi fogház műhelyekben készült és mindig raktáron kapható mindenféle fehér zománcozott hálószobák, konyhaberendezések, gyermekágyak, virágállványok, keményfahálók, ebédlők és irodaberendezések A legfinomabb műbutorok a legolcsóbb árakban 1303 Strada Iosif Vulcan 10.

Szörme, szőnyeg, bunda nyaraltatás

teljes felelősség mellett MASITSNÁL Str. Vlahuta 2. (Szt. János-u.) 1579

Legujabb divatu intarziás háló- és ebédlők

a legfinomabb kivitelben Amerikai rendszerű irodabutorok olcsó bükkfahálók állandóan raktáron

Rimanóczy műbutor és parkettgyár Rt. Strada 20 Aprilie 9- (volt Kolozsvári-utca) 117.

Steiner Sándor bőrkereskedését

Str. Avram Iancu (Kossuth-utca) 12. sz. alá helyezte át.

Állandó nagy raktár bel- és külföldi bőrárakban 1674

Megérkeztek: WIRTH, Gebr. STINGL, HOFMAN sbb.

elsőrangú gyártmányu teljesen új zongorák, melyeket gyári árban árusítok Telefon 14-57 STERNBERG, Bul. Regele Ferdinand 14. 1469 II

Butorüzletemet

Str. Avram Iancu (v. Kossuth-utca) 1. volt Humanitás helyiség, Sas-palota, (Kovács Áruház alatt) helyeztem át. Steiner butorgyár 1663

KÜLÖNFÉLÉK

NAGYBANYARA lakótársnőt keres fiatal leány június hónapra komolyanb leányt, asszonyt, vagy idősebb hölgyet. Cím a kiadóban. 116

Dr. der Germanistik erteilt perfecten deutschen Unterricht in Schrift und Sprache, auch Handelskorrespondenz, Ungarische Sprache. Stenographie. Adresse in Hegedüs Hirlapiroda. 847

Ajándéktárgyak, játékok legszebbek, bek Farkas áruházban Str. N. Iorga (Zöldfa-utca) 5.

A Biró József telepen

(Principele Mihai — Gerliczy-utcai közcsihid feljártánál) a város legszebb helyén, az alsó legszebb 10 szőlőparcella, amely villák, vagy családi házak építésére igen alkalmas, most már kedvező árakban és fizetési feltételekkel is végleges eladásra kerül. Felkérem mindazokat, kik ezer parcellák iránt már érdeklődtek vagy érdeklődnek, hogy szíveskedjenek rövid időn belül elhatározásukról értesíteni. Az esetleges építkezéshöz szükséges olcsó anyagok beszerzése és víz ellátás folyamatban van.

Tisztelettel Biró József

Dorobantilor (Rulikovszky) ut 8. sz. a.

Használt leniszrakettek Farkas áruházban Str. Nic. Iorga (Zöldfa-utca) 5 sz.

Herbst ékszerész és órászületét áthelyezte az Apolló mozival szembe

Plata Regina Mária 1. (Bémer-ter) 180

Gummiabdák legolcsóbbak Farkas áruházban Str. Nicolae Iorga Zöldfa-utca) 5 sz.

Üzletberendezést,

átalakításokat, mindenféle asztalos munkákat 1460

jutányos árban készít DENGELGI

Victoriei 46. (Kolozsvári-u.) Telefon 579

A Schlesinger & Jung cégtől kiváltam,

rőfös- és rövidáru üzletemet

(volt Fischer-féle helyiségben) Sas alatt

Schlesinger Albert cég alatt

tovább folytatom, ezután kérem tisztelt régi vevőim és ismerőseim, hogy olcsóságáról elismert szolid céget a jövőben is b. pártfogásában részesíteni szíveskedjék

Kiváló tisztelettel:

Schlesinger Albert

Sas-passage

Fürdődresz, Harisnya, keztyű, trikók nagy választékban és legolcsóbban

SZENSZKI MIKLÓSNÁL

Sas-passage.

Bőrridiküők legszebbek Farkas áruházban Str. Nicolae Iorga (Zöldfa-utca) 5 sz.

Szücsműhelyemet

Vlahuta (Szt János)-u. 6. sz. alá áthelyeztem, 1683

hol mindenféle szücsmunkát a legujabb divat szerint, nyári árban készítek. Molykár elleni megóvásra szörmeket elfogad

Andrássy Miksa, szücsmesler

Értesitem a n. női szabó egy első-é. hölgyközönséget, hogy szalonomat szakember vezetésével tovább folytatom, gyönyörű francia munkával kibővítem. — A régi szolid árak, pontos kiszolgálás. További szíves pártfogást kér

Ozv. Vass Dánielné 1600 Str. Vlahuta (Szt. János-utca) 52.

Üzletem ideiglenes áthelyezése miatt

raktáromon levő órákat, dísz-tárgyakat stb. 30 sőt 50 százalékkal olcsóbban kiárusítom. Aranyat, ezüstöt, briliántokat továbbra is magas árban veszek javításokat elvállalok. 1665

Freund Benjámín

Saguna (Kapucinus)-utca 16.

Sonnenfeld Adolf részv. társ.